Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määrus nr 2
„Gümnaasiumi riiklik õppekava“
Lisa 7
(Vabariigi Valitsuse 23.02.2023 määruse nr 18 sõnastuses)

Ainevaldkond „Võõrkeeled“

1. Üldalused

1.1. Valdkonnapädevus

Võõrkeeleõppe tulemusena kujuneb õpilastel eakohane võõrkeelepädevus vähemalt kahes võõrkeeles, mis tähendab, et õpilane:
1) mõistab ja vahendab võõrkeeles esitatut;
2) suhtleb eesmärgipäraselt ja olukohaselt nii kõnes kui ka kirjas;
3) loob ja esitab nii suuliselt kui ka kirjalikult eri liiki tekste;
4) tunneb õpitavat keelt kõnelevate piirkondade/kogukondade kultuuri;
5) mõistab oma kultuuri ja teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
6) väärtustab võõrkeelte oskust ja on motiveeritud keeli õppima;
7) kasutab võõrkeelseid veebikeskkondi, teadvustades nende võimalikke ohte;
8) omandab edasiseks keelte õppimiseks vajalikud oskused ja kohandab need enda vajadustele vastavaks.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

„Eesti keele arengukava 2021–2035“ strateegiline eesmärk 3 (Õpe: kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust) seab eesmärgiks, et „kvaliteetne võõrkeeleõpetus tagab, et iga eestimaalane valdab peale emakeele veel vähemalt kaht keelt“, mistõttu kuuluvad ainevaldkonda vähemalt kaks võõrkeelt.
Gümnaasiumis õpitakse kohustuslikke võõrkeeli B2- või B1-keeleoskustasemel. Kooli õppekava kohaselt võivad õpitavateks võõrkeelteks olla inglise, saksa, prantsuse, hispaania, soome, rootsi, vene, läti või muu keel. Õpperühmi moodustades arvestatakse õpilaste keeleoskuse taset ja soove ning kooli võimalusi. Õpilasel, kes õpib eesti keelt teise keelena ainekava alusel, on üks kohustuslik võõrkeel.
B2-keeleoskustasemega võõrkeeleks on keel, mida õpilane varasemate õpingute tulemusena valdab kõrgemal keeleoskustasemel (nt B1 põhikooli lõpus) ning milles õpilase eesmärk on jõuda B2-keeleoskustasemele, sõltumata sellest, kas õpitav keel oli põhikoolis A- või B-võõrkeel või on õpilane seda keelt õppinud väljaspool kooli.
B1-keeleoskustasemega võõrkeeleks on keel, mille õppimine algab madalamalt keeleoskustasemelt (nt A2 põhikooli lõpus) ja milles õpilase eesmärk on jõuda B1-keeleoskustasemele, sõltumata sellest, kas õpitav keel oli põhikoolis A- või B-võõrkeel või on õpilane seda keelt õppinud väljaspool kooli.
Õppeainete kohustuslike kursuste mahud on:
1) B2-keeleoskustasemega võõrkeeles 5 kursust,
2) B1-keeleoskustasemega võõrkeeles 5 kursust.
Õppeainete valikkursuste mahud on:
1) B2-keeleoskustasemega võõrkeeles 2 valikkursust,
2) B1-keeleoskustasemega võõrkeeles 4 valikkursust.

Võõrkeeltes jagatakse kohustuslikud kursused kahe õpitava keele vahel võrdselt. Peale kohustuslike kursuste töötab kool välja valikkursusi vähemalt ülaltoodud mahus: B2-keeleoskustasemega võõrkeeles vähemalt 2 valikkursust ning B1-keeleoskustasemega võõrkeeles vähemalt 4 valikkursust, mida õppijad saavad valida mistahes soovijate arvu puhul. B2-keeleoskustasemega võõrkeele (eriti inglise keele) puhul on soovitatavad valdkondade

ülesed LAK-õppe kursused, B1-keeleoskustasemega võõrkeele puhul aga süvendatud keeleõppekursused.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Võõrkeelte ainevaldkonna eesmärk on tagada, et õpilastel kujuneks eri keeltes välja suutlikkus mõista, väljendada ja tõlgendada kontseptsioone, mõtteid, tundeid, fakte ja arvamusi nii suuliselt kui ka kirjalikult (kuulamine, rääkimine, lugemine ja kirjutamine) mitmesugustes ühiskondlikes ja kultuurisituatsioonides, lähtudes enda vajadustest ja soovidest.
Võõrkeeleoskus hõlmab suutlikkust mõista kõnet, algatada, jätkata ja lõpetada vestlusi ning lugeda, mõista ja koostada tekste eri tasemetel ja eri keeltes lähtuvalt isiklikest vajadustest. Mitmekeelsus loob aluse mitmekultuurilise maailma mõistmisele ja väärtustamisele ning laiendab erinevate keelevahendite abil õpilase eneseväljendusvõimalusi. Võõrkeelte õppimine arendab süsteemset mõtlemist. Keeleõppe eesmärk on suurendada inimese keelepagasit, kus ühe võõrkeele oskus ja sellealased teadmised toetatavad teis(t)e võõrkeel(t)e omandamist.
Võõrkeelte õppes lähtutakse Euroopa keeleõppe raamdokumendi põhimõtetest ning selle sõsarväljaandes kirjeldatud keeleoskustasemetest. Kõigi võõrkeelte õpitulemusi on raamdokumendile toetudes kirjeldatud ühtsetel alustel. Raamdokumendi põhimõtete rakendamine õppes võimaldab arvestada õppija eripära, lubab erineva edasijõudmisega õpilastel seada endale jõukohaseid õpieesmärke ning anda tagasisidet saavutatu kohta, toetades õpimotivatsiooni ning iseseisva õppija kujunemist.
Keeleõpe ei piirdu teatud keeleoskustaseme saavutamisega mingiks hetkeks. Tähtis on toetada õpilaste motivatsiooni, suunata neid oma oskusi arendama, pakkuda tuge enesekindluse arengule ning võimaldada neile keelekogemusi ka väljaspool kooli, mis kõik loob eelduse elukestvaks õppeks. Keeleõpe on pidev protsess, kus edasimineku tagab ainult järjepidevus.
Võõrkeelte lõiming teiste õppeainetega ning õppimist soodustava õppekeskkonna loomine toetavad suhtluspädevuse omandamise kõrval ka teiste üldpädevuste saavutamist. Õppijad arendavad oskust võrrelda oma keelt ja kultuuri teistega, mõista ja väärtustada nende eripära, olla sallivad ning vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse. Teiste kultuuride tundmine aitab teadlikumalt tajuda oma keele ja kultuuri spetsiifikat.
Võõrkeeleõpe eeldab avatud ja paindlikku metoodilist käsitust, et kohandada õpet õpilase vajaduste järgi. Õpilaskeskse võõrkeeleõppe tähtsamad põhimõtted on:
1) õppija aktiivne osalus õppes, tema teadlik ja loov võõrkeele kasutamine;
2) õppija vastutus oma õppeprotsessi juhtimise ja õpitulemuste eest;
3) keeleõppes kasutatava materjali sisu autentsus ning vastavus õpilase vajadustele ja huvidele;
4) erinevate suhtluspädevust arendavate õppemeetodite kasutamine;
5) õpetaja kui õpilase koostööpartner ja nõustaja mitmekeelsuse pädevuse arendamisel;
6) vigade käsitlemine õppimise loomuliku osana, nende parandamine vastavalt õppe-eesmärgile.

1.4. Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Võõrkeelte õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga oluline süsteemne ja järjepidev koostöö aineõpetajate vahel.
Võõrkeeleõpetuse kaudu saab toetada teadmiste omandamist teistes ainevaldkondades ning ainetevaheliste seoste teadvustamist. Eriti hästi sobivad selleks lõimitud aine- ja keeleõppe (LAK-õppe) kursused.

Ainevaldkonnas toetatakse üldpädevuste arengut, käsitletakse läbivaid teemasid ning kasutatakse valdkonnaülese lõimingu võimalusi vastavalt kooli eripärale. Üldpädevuste kujundamine ning läbivate teemade käsitlemise ja lõimingu korraldamise põhimõtted määratakse kooli õppekava üldosas ja rakendamine täpsustatakse valdkonnakavas.

1.5. Õppetegevuse kavandamise ja korraldamise põhimõtted

Õpet kavandades ja korraldades:

1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, gümnaasiumi sihiseadest, üldpädevustest, valdkonnapädevusest, gümnaasiumi lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust ning lõimingust teiste õppeainete ja läbivate teemadega, toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

2) arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsituste ja ainevaldkonnas toimunud arengutega, võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas;

3) võimaldatakse õppida üksi ning koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et õpilased kujuneksid aktiivseiks ning iseseisvaiks õppijaiks;

4) arvestatakse õpilaste individuaalseid eripärasid ja võimeid, kasutatakse selleks diferentseeritud sisu ja raskusastmega ning sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;

5) hoitakse tähelepanu all motivatsiooni ja huvi säilimist ning kasvatamist, reageeritakse õpiraskustele ning pakutakse õpiabi;

6) kasutatakse autentset keelematerjali ning nüüdisaegset õppekirjandust, sh digimaterjale ja -vahendeid;

7) mitmekesistatakse nii füüsilist kui digiõppekeskkonda mh virtuaalsuhtlusvõrgustikega, võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitlus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik.

Õppesisu sätestatakse kooli valdkonnakavas, valiku teeb võõrkeeleõpetaja koostöös õppijatega arvestusega, et see toetab õpitulemuste, üldpädevuste ja valdkonnapädevuse ning ainepädevuste saavutamist.

1.6. Hindamise põhimõtted

Õpitulemuste hindamise eesmärk on toetada õpilase arengut, innustada õpilast sihikindlalt õppima, suunata tema enesehinnangu kujunemist, hoida huvi võõrkeelte õppimise vastu ning luua niiviisi alus elukestvale võõrkeeleõppele. Hindamisel lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest.

Rakendatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena. Diagnostilise hindamise käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist. Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Sõnaline hinnang sisaldab juhiseid edasiseks, annab tagasisidet lisaks õpitulemuste saavutatusele väärtushinnangute ja -hoiakute ning õpioskuste saavutamise kohta ning suunab ennast analüüsima, võttes vajaduse korral abiks nt Euroopa keelemapi või õpimapi.

Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide täitmist kui riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest, hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutamine ja mujal õpitu arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas.

1.7. Õppekeskkonna kujundamise põhimõtted

Kool korraldab õppe:
1) viisil, kus luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse kõiki õpilase pingutusi ja õpiedu;
2) soovitatavalt rühmades, mille suurus on kuni 15 õpilast;
3) soovitatavalt ruumis, kus on võimalik liikumist eeldavateks tegevusteks (nt rühmatööd, õppemängud) inventari ümber paigutada;
4) ruumis, kus saab kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale;
5) kasutades ka kooliväliste füüsiliste ja digiõppekeskkondade võimalusi, nt muuseumid, näitused, teater, kino, kontserdid, õpilasvahetus, õppereisid, kohtumised õpitavat keelt emakeelena kõnelejatega jne, et rakendada õppimist toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (nt projekt- ja reisiõpe) ja -tegevusi.

2. Ainekavad

2.1. Võõrkeeled

2.1.1. Õppeaine kirjeldus

Gümnaasiumis õpitakse võõrkeelt tasemepõhiselt. Õppes kasutatakse kommunikatiivse keeleõppe põhimõtteid ning aktiivõppemeetodeid. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ja õpitava keele kasutamisel. Rakendatakse paaris- ja rühmatööd, toetatakse võõrkeelse suhtlus- ja esinemisoskuse väljakujunemist, nt väitlused, referaadid, uurimistööd, esitlused, sh multimeedia, suhtlusportaalid, blogid jne. Õpilasi ergutatakse kasutama keelt ka teiste ainete õppimisel ja väljaspool kooli.
Gümnaasiumi keeletunnis suheldakse õpitavas võõrkeeles. Teemavaldkonnad on ühised nii B1- kui ka B2-keeleoskustasemega võõrkeeltele. Kuus teemavaldkonda (inimene ja ühiskond; inimene ja keskkond; Eesti ja maailm; kultuur ja looming; haridus ja töö; teadus ja tehnoloogia) ja nende alateemad on igapäevaelus omavahel läbi põimunud ning nii käsitletakse neid ka keeleõpetuses.
Teemasid käsitledes peetakse silmas kursuse keeletaset, õpilaste huve ning teemade päevakohasust. Sõnavara ja grammatika omandatakse keelt kontekstis eesmärgipäraselt kasutades ning gümnaasiumi lõpuks jõutakse keelereeglite teadliku rakendamiseni. Kultuuriteadlikkuse kujundamisel juhitakse õpilase tähelepanu emakeeles ja õpitavas võõrkeeles suhtlemise erinevustele ning neid erinevusi selgitavatele kultuurinähtustele.
Õppes on endiselt oluline õpioskuste arendamine, mis toetab edasisi võõrkeeleõpinguid ning paneb aluse elukestvale õppele.

2.1.2. Gümnaasiumi lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

B2-sihttasemega võõrkeel	**B1-sihttasemega võõrkeel**
Gümnaasiumilõpetaja on omandanud võõrkeeleoskuse B2-tasemel, mis tähendab, et ta:	Gümnaasiumilõpetaja on omandanud võõrkeeleoskuse B1-tasemel, mis tähendab, et ta:
1) saab kuulates aru erinevat tüüpi autentsetest tekstidest ja tuleb igapäevases suhtluses edukalt toime; 2) vestleb spontaanselt ja ladusalt; selgitab oma vaatenurka ning kaalub kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi; 3) mõistab lugedes erinevat liiki faktipõhiseid ja kirjandustekste, ehkki	1) saab kuulates aru erinevat tüüpi autentsete tekstide põhisisust ja tuleb igapäevases suhtluses enamasti toime; 2) osaleb ettevalmistuseta suulises vestluses, kui kõneaine on tuttav; väljendab mõtteid võrdlemisi ladusalt, kuid üldsõnaliselt; 3) mõistab lugedes igapäevaelu käsitlevaid faktipõhiseid ja lihtsaid kirjandustekste;

spetsiifilised terminid ja idiomaatilised väljendid võivad tekitada raskusi; 4) kirjutab erilaadilisi sidusaid ja loogilisi tekste, vajaduse korral sünteesides ja hinnates mitmest allikast pärit infot ja seisukohti; 5) kasutab võõrkeelseid teatmeallikaid (seletussõnaraamatut, internetti) vajaliku info otsimiseks ka teistes valdkondades; 6) kasutab õpitavat keelt, et tarbida kultuuri (kirjandust, muusikat, filmikunsti, meediat); 7) selgitab oma ja teisele kultuurile omaseid kultuuritavasid ning nende erinevuste tõttu tekkida võivaid arusaamatusi; 8) seab eesmärke ja hindab nende saavutatuse taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid; 9) kasutab võõrkeeleõppes omandatud teadmisi ja oskusi teiste õppeainete omandamisel ja vastupidi.	4) kirjutab seotud teksti reaalsest või kujuteldavast sündmusest; 5) kasutab võõrkeelseid teatmeallikaid (tõlkesõnaraamatut, internetti) vajaliku info otsimiseks ka teistes valdkondades; 6) kasutab õpitavat keelt, et tarbida kultuuri (kirjandust, muusikat, filmikunsti, meediat); 7) käitub erinevates olukordades vastava kultuuri suhtlusnormide kohaselt; 8) seab eesmärke ja hindab nende saavutatuse taset ning valib ja vajaduse korral muudab oma õpistrateegiaid; 9) kasutab võõrkeeleõppes omandatud teadmisi ja oskusi teiste õppeainete omandamisel ja vastupidi.

2.1.3. Õpitulemused

B2-sihttasemega võõrkeel

Õpilane:

1) mõistab üksikasjalikult, mida talle vestluses öeldakse;
2) eristab kirjakeelse loengu või ettekande põhiteemat;
3) jälgib keerukat mõttekäiku tuttaval teemal selge hääldusega esitatud loengust;
4) mõistab kõneleja seisukohta ja eristab seda esitatud faktidest;
5) mõistab isegi mürarikkas keskkonnas normaalse kiirusega edastatud teadaandeid ja sõnumeid;
6) räägib aktiivselt kaasa vabas mõttevahetuses, kui kõneaine on tuttav;
7) esitab, põhjendab ja kaitseb oma arvamust, annab asjakohaseid selgitusi ja kommentaare;
8) võrdleb erinevaid teoseid, nende teemasid, tegelasi ja stseene, tuues välja sarnasusi ja erinevusi ning selgitades nendevaheliste seoste tähtsust;
9) esitab selgeid, üksikasjalikke kirjeldusi ja ettekandeid mitmesugustel teemadel;
10) vajaduse korral kaldub ettevalmistatud tekstist spontaanselt kõrvale ja peatub kuulajaskonda huvitavatel küsimustel;
11) vastab esinemisjärgsetele küsimustele ladusalt, sundimatult ja pingutuseta;
12) kasutab küllalt tõhusalt prosoodilisi vahendeid (rõhku, intonatsiooni, rütmi) oma sõnumi edastamiseks, kuigi kõnes võib märgata teiste keelte mõju;
13) omab suurt aktiivset lugemissõnavara, kuid raskusi võib olla haruldaste idioomide mõistmisega;
14) mõistab kaasaegseid probleemartikleid ja ülevaateid, kus autorid väljendavad lahknevaid hoiakuid ja eriarvamusi;
15) mõistab, kas tekstis esitatakse fakte või püütakse lugejat milleski veenda;
16) loeb erinevaid tekste ajaviiteks suurel määral iseseisvalt, kasutades valikuliselt asjakohaseid teatmeallikaid;
17) kirjutab selgeid, üksikasjalikke kirjeldusi tegelikest või kujuteldavatest sündmustest ja kogemustest. Mõttekäik on selgelt jälgitav ja tekst järgib žanrinõudeid;
18) kirjutab arvamuskirjutisi, esitades põhjendatud poolt- või vastuväiteid ning selgitades võimalike seisukohtade eeliseid ja puudusi;

19) kirjutab argumenteeritud ettekandeid vm tekste, sünteesides eri allikatest pärit infot ja arutluskäike;
20) kirjutab vajaduse korral abimaterjale kasutades piisavalt õigesti, et pidada kirjavahetust ametiasutustega.

B1-sihttasemega võõrkeel
Õpilane:
1) mõistab olulist teavet autentses igapäevaelu tekstis;
2) mõistab selge ülesehituse ja sõnastusega ning visuaalsete vahenditega illustreeritud esitlust või ettekannet;
3) mõistab selge ülesehituse ja sõnastusega monoloogi, kui kõneldakse üsna aeglaselt;
4) järgib üksikasjalikke juhtnööre, kui teema on tuttav;
5) mõistab teadaandeid lennu- või muus jaamas, lennukis, bussis ja rongis, kui hääldus on selge, kõneldakse tavalise kiirusega ja taustamüra on minimaalne;
6) avaldab arvamust, edastab ja küsib teavet igapäevaelu sündmuste või isiklike asjade kohta;
7) kirjeldab kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning põhjendab ja selgitab lühidalt oma seisukohti ja plaane;
8) toob välja tähtsamad sündmused selge ülesehitusega ja igapäevakeeles kirjutatud jutustuses ning selgitab nende tähtsust ja nendevahelisi seoseid;
9) esineb ettevalmistanuna üldsõnaliselt endale tuttaval teemal, väljendudes võrdlemisi selgelt ja arusaadavalt;
10) vastab esinemisjärgsetele küsimustele, kuid võib paluda küsimust korrata;
11) edastab oma sõnumi arusaadavalt, kuigi rääkimise ajal on märgata teiste keelte rõhu, intonatsiooni ja/või rütmi mõju;
12) mõistab sündmusi, tundeid ja soove kirjeldavaid isiklikke kirju ja postitusi määral, mis lubab pidada regulaarset kirjavahetust;
13) mõistab sageli esinevate sõnadega kirjutatud meediatekstides kohtade, sündmuste, selgelt väljendatud tunnete ja seisukohtade kirjeldusi;
14) mõistab sündmustikku lihtsamates, selge süžeega ilukirjandustekstides, mis koosnevad peamiselt sageli esinevatest sõnadest;
15) kirjutab igapäevaseid tarbetekste;
16) kirjeldab tegelikku või kujuteldavat sündmust või kavandatud tegevust;
17) vahendab lihtsa seotud tekstina kogemusi, kirjeldab tundeid ja reaktsioone ning põhjendab neid;
18) kirjutab arutlust ja üksikasjalikke kirjeldusi mitmesugustel tuttavatel teemadel.